

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 34/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, Jarmočná 2264/3, Šaľa, proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku č. k. PK-1T/10/2012 z 28. mája 2013 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 To 7/2013 z 13. mája 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 TdoV 11/2017 zo 17. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu bola 17. augusta 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 6 ods. 2 dohovoru rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) č. k. PK-1T/10/2012 z 28. mája 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok špecializovaného trestného súdu“) v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 To 7/2013 z 13. mája 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“) a uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 TdoV 11/2017 zo 17. mája 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom špecializovaného súdu uznaný vinným v bode 1 rozsudku zo zločinu založenia, zosnovania

a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“), v bode 10 rozsudku z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 3 písm. b) s poukazom na § 141 písm. a) v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Trestného zákona a z iných, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia a zároveň mu bol uložený ochranný dohľad na dobu 3 rokov. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom v časti týkajúcej sa sťažovateľa zamietol podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) sťažovateľom podané odvolanie. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľom podané dovolanie.

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti napáda parciálny právny záver najvyššieho súdu týkajúci sa bodu 10 napadnutého rozsudku špecializovaného trestného súdu, v rámci ktorého bol sťažovateľ uznaný vinným aj z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 3 písm. b) s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Trestného zákona a ktorý spočíval v neposúdení sťažovateľom predloženej argumentácie týkajúcej sa nepoužiteľnosti výpovede svedka [REDAKOVANÉ] a zabezpečených záznamov z priestorového odpočúvania z dôvodu rozporu s pravidlami použitia agenta podľa § 117 Trestného poriadku. Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu dovolanie, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g) a i) Trestného poriadku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku spočíva v tom, že rozhodnutie súdu je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. V rámci tohto dovolacieho dôvodu sťažovateľ videl nezákonnosť získaných dôkazov v postupe orgánov činných v trestnom konaní, ktoré využili svedka [REDAKOVANÉ] ako agenta aj napriek tomu, že nepostupovali podľa pravidiel § 117 Trestného poriadku. Okrem skutočností vyplývajúcich z obsahu jeho výpovede *de facto* v postavení agenta, a nie svedka bez takej procesnej pozície sťažovateľ rozporoval aj dôkaznú hodnotu skutočností vyplývajúcich z priestorových odposluchov, na ktorých zabezpečení sa taktiež spolupodieľal svedok [REDAKOVANÉ], a to opätovne bez splnenia zákonných podmienok vyplývajúcich z § 117 Trestného poriadku. Sťažovateľom prezentované pochybenie má napĺňať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Najvyšší súd sa vo svojom napadnutom uznesení touto sťažovateľom predstretou argumentáciou vôbec nezaoberal z dôvodu nesplnenia podmienok vyplývajúcich z § 371 ods. 4 Trestného poriadku sťažovateľom, aj keď pripúšťa, že *„súdy zohľadnili aj dôkazy získané v rozpore so zákonom a na týchto založili svoje rozhodnutie o vine.“*. Sťažovateľ v súvislosti s výsluchom svedka [REDAKOVANÉ] konštatoval, že *„došlo k začatiu trestného stíhania a využitiu informačno - technických a operatívno - pátracích prostriedkov, a to konkrétne bolo použité sledovanie osôb [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako aj priestorový odposluch. Na základe inštrukcii orgánov činných v trestnom konaní oznamovateľ [REDAKOVANÉ] pokračoval v kontakte a spolupráci s osobami, u ktorých v rámci svojej výpovede uvádzal ich potencionálnu trestnú činnosť, a to za použitia už uvádzaného priestorového odposluchu. V tomto ohľade sťažovateľ poukazoval na konanie [REDAKOVANÉ] z 24.03.2011, kedy na základe telefonických inštrukcii orgánov činných v trestnom konaní pokračoval v činnosti s podľa jeho výpovede podozrivými osobami za účelom ich usvedčenia z trestnej činnosti s pomocou vyhotovovania priestorového odposluchu. Fakticky teda [REDAKOVANÉ] vystupoval v postavení agenta. Sťažovateľ v tomto ohľade namieta,*

že hoci fakticky vystupoval [REDAKOVANÉ] ako agent, nedošlo v tomto ohľade k postupu predpokladanému v rámci § 117 Trestného poriadku, teda nedošlo z právneho pohľadu k riadnemu využitiu inštitútu agenta podľa postupu predpokladaného v Trestnom poriadku.“. Týmto postupom tak došlo zo strany orgánov činných v trestnom konaní k obchádzaniu zákona a „Prehliadanie tohto protizákonného a tým aj protiústavného postupu z formálnych dôvodov predstavuje akceptáciu takého postupu OČTK zo strany všeobecných súdov, popiera samotnú podstatu čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a predstavuje nebezpečenstvo pre zachovanie základov právneho štátu, kedy taký postup umožňuje štátnym orgánom obchádzať ustanovenia zákonov za účelom naplnenia vlastných cieľov a tým fungovať nekontrolovane bez obmedzení ustanovených zákonmi.“.

4. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vyslovil, že

„- uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.05.2021 sp. zn. 2 TdoV 11/2017 boli porušené základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 v kombinácii s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR ako aj čl. 6 ods. 1, ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

- rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 13.05.2014 sp. zn. 4 To 7/2013 boli porušené základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 v kombinácii s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR ako aj čl. 6 ods. 1, ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

- rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo dňa 28.05.2013 č. k. PK-1T/10/2012 - 5692 boli porušené základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 v kombinácii s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR ako aj čl. 6 ods. 1, ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

a

zrušil v plnom rozsahu uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.05.2021 sp. zn. 2 TdoV 11/2017, rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 13.05.2014 sp. zn. 4 To 7/2013 ako aj rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo dňa 28.05.2013 č. k. PK-1T/10/2012 - 5692 a vrátil vec Špecializovanému trestnému súdu na ďalšie konanie.“.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.1. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv napadnutým rozsudkom špecializovaného trestného súdu a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

6. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

9. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

10. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu delby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

11. Ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému rozsudku špecializovaného trestného súdu bolo možné podať odvolanie podľa § 306 a nasl. Trestného poriadku ako riadny opravný prostriedok. Tento riadny opravný prostriedok sťažovateľ využil (aj keď, ako bude uvedené, v rámci neho nepredložil odvolaciemu súdu všetku použiteľnú argumentáciu, ktorú neskôr predložil dovolaciemu súdu a následne ústavnému súdu v podanej ústavnej sťažnosti). Proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu sa sťažovateľ mohol brániť podaním dovolania podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku, čo aj využil, keď v rámci tohto mimoriadneho opravného prostriedku bol oprávnený podať

dovolanie aj z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, ako to sťažovateľ učinil. Ústavný súd preto odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku špecializovaného trestného súdu a proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu (ako odvolacieho súdu) z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde, keďže právomoc najvyššieho súdu jednak ako odvolacieho súdu a jednak ako dovolacieho súdu predchádza právomoci ústavného súdu.

II.2. K namietanému porušeniu sťažovateľom označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

12. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

13. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde a pod tento článok tiež spadá právomoc súdov rozhodnúť o oprávnenosti trestného obvinenia proti konkrétnej osobe. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. V tomto smere toto ustanovenie zakotvuje „právo na súd“, ktorého je právo na prístup k súdu (teda právo zahájiť konanie pred súdom) len jedným z jeho aspektov (Golder proti Spojenému kráľovstvu). K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. 2. 1975, séria A, č. 18, s. 18, bod 36). Právo na spravodlivé prerokovanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu.

14. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 71/97, IV. ÚS 14/2012).

15. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je pritom vždy posudzované so zreteľom

na konkrétny prípad (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303A, s. 12, bod 29; Hiro Balani proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis proti Grécku z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku z 19. 2. 1998). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

16. O prípad porušenia ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím alebo postupom všeobecného súdu pritom môže ísť okrem iného vtedy, ak by tento súd fakticky odňal komukoľvek možnosť domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde, alebo by rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia, prípadne pokiaľ by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam, teda ak súdom zvolený výklad neprípustne postihuje niektoré zo základných práv sťažovateľa, prípadne opomína možný výklad iný, ústavne konformný alebo je výrazom zjavného a neodôvodneného vybočenia zo štandardov výkladu, ktorý je v súdnej praxi rešpektovaný, resp. je v rozpore so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti. Posúdenie veci všeobecným súdom sa teda môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu aj v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu.

17. Z obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo vzťahu k sťažovateľom predostretej výhrade vyplýva:

„Obvinení vyvodzovali naplnenie tohto dovolacieho dôvod najmä z policajnej provokácie, použitia chráneného svedka [REDAKOVANÉ] ako agenta napriek absencii aplikácie § 117 Tr. por. a z toho prameniacej nepoužiteľnosti všetkých nadväzujúcich dôkazov (obrazovo zvukové záznamy z priestorového odposluchu, výpovede chráneného svedka [REDAKOVANÉ] po 23. marca 2011, výpovede spoluobvinených uskutočnené pod tlakom), nezákonnosti príkazov.

V prvom rade je potrebné prisvedčiť tvrdeniu, že svedok [REDAKOVANÉ] nebol a ani nemohol byť agentom v zmysle ustanovenia § 117 Tr. por. s ohľadom na ustanovenie § 10 ods. 20 Tr. por. (pozn. aut.: v súčasnosti odsek 19) a nutnosť ustanovovať agentov (okrem výnimiek, ktoré sa na daný prípad nevzťahujú) výlučne z príslušníkov Policajného zboru. Obchádzanie zákonných ustanovení nie je ospravedliteľné objektívnou nemožnosťou infiltrácie do zločineckej skupiny, a to ani pre krátkosť času pred plánovaným spáchaním skutku. K neprípustnosti využívania oznamovateľov trestného činu na odhaľovaní trestnej činnosti sa najvyšší súd vyjadril vo viacerých rozhodnutiach, vrátane uznesenie najvyššieho súdu z 25. októbra 2016, sp. zn. 2 To 15/2015, uverejneného v Zbierke pod č. 2/2017. Napriek tomu, že ide o judikát a nie stanovisko, názor prokurátora neobstojí. V Zbierke sa vo forme judikátov zverejňujú súdne rozhodnutia zásadného významu, a to práve na zabezpečenie jednotného výkladu a používania zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov.

Pre rozhodnutie dovolacieho súdu v prejednávanej trestnej veci je však zároveň podstatné, či okolnosť uplatnená v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.

bola dovolateľovi známa v pôvodnom konaní a namietal ju najneskôr pred odvolacím súdom. V opačnom prípade v zmysle ustanovenia § 371 ods. 4 Tr. por. dôvody dovolania nemožno použiť.

Po preštudovaní celého spisového materiálu, vrátane rôznych podaní, dovolací súd zistil, že obvinení počas konania vo vzťahu k chránenému svedkovi [redacted] spochybňovali jeho vierohodnosť pre kriminálnu minulosť, posudzovali Jeho výpovede s inými dôkazmi a namietali zinscenovanie skutku svedkom na základe pokynov polície (tzv. policajnú provokáciu). Obvinení teda nenapádali použiteľnosť výpovedí chráneného svedka [redacted] po 23. marci 2011 (jedine obhajca [redacted] v odvolaní žiadal, aby odvolací súd vyhodnotil výpovede [redacted] okrem iného ako nezákonne získané z dôvodu, že svedok dostal ochranu v podobe dočasne odloženého vznesenia obvinenia, ktorá mu zo zákona neprináležala (t. j. namietal nezákonnosť dôkazov iba z dôvodu postavenia svedka ako kajúcnika), nepoužiteľnosť dôkazov pre postup svedka ako ne/agenta však nenamietal a takúto námietku ani nie je možné vyvodiť z obsahu odvolania] alebo záznamov z priestorového odposluchu [pri vykonávaní dôkazov na hlavnom pojednávaní obvinení a ich obhajcovia k nim nemali pripomienky, na rozdiel od prokurátora však žiadali prehrať celý sedemhodinový zvukový záznam s výnimkou tichých statí, pričom ich žiadosti bolo vyhovené; nikto z obvinených nenamietal nezákonnosť odposluchov (takto nemožno klasifikovať ani námietku obvineného [redacted] v doplnení odvolania, keďže tento sa zamerával iba na nedostatky odposluchu, jeho prepisu a konštatovanie, že chránený svedok [redacted] nemohol manipulovať s odposluchom, pretože nebol zamestnancom polície alebo agentom). Naopak, obhajoba na hlavnom pojednávaní odstraňovala rozpory vo výpovediach chráneného svedka [redacted] čítaním častí zápisníc z výsluchov uskutočnených po uvedenom dátume a (v konaní pred súdom prvého stupňa, ako aj pred odvolacím súdom) obsahom zachytených rozhovorov z priestorového odposluchu argumentovala pri preukazovaní nevinu obvinených a organizovaní priebehu deja zo strany polície.

Dovolací súd má pritom za to, že obvineným a ich obhajcom nič nebránilo v namietaní použiteľnosti dôkazov nielen v prípravnom konaní, ale najmä v konaní pred súdmi nižšieho stupňa. Aj keď judikát 2/2017 bol prijatý až po právoplatnosti rozhodnutí, okolnosti, za ktorých bo) priestorový odposluch použitý, boli obhajobe známe od prípravného konania. V nadväznosti na uvedené považuje dovolací súd za potrebné dať do pozornosti zásadu vigilanti bus iura scripta sunt (práva patria len bdelym). Teda patria tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv. Zanedbanie uplatnenia námietok v skorších štádiách konania nemožno reparovať v dovolacom konaní (ani v dôsledku prijatia judikátu, ak z vecného hľadiska neboli uplatniteľné námietky prezentované včas). Napokon napr. obvinený [redacted] v dovolaní poukazoval na rozhodnutie prokurátora o zastavení trestného stíhania vo veci prípravy obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy z 2. septembra 2013, sp. zn. VII/2 Gv 238/09/1000, v ktorom prokurátor poukazoval na nepoužiteľnosť dôkazov získaných svedkom ne/agentom, ktorý navádzal na spáchanie trestného činu. Prokurátor pritom argumentoval aj rozhodnutím najvyššieho súdu z 1. septembra 2012, sp. zn. 5 To 9/2011. Obe rozhodnutia boli vydané a zverejnené v čase pred rozhodovaním odvolacieho súdu o odvolaniach obvinených. Napriek tomu obvinení námietky obdobného charakteru v odvolaniach neprezentovali, ale zamerali sa iba na hodnotenie dôkazov, nedôveryhodnosť svedkov a ich snahu získať výhody spoluprácou s orgánmi činnými v trestnom konaní.

Nad rámec je potrebné zdôrazniť, že súdy nižšieho stupňa vychádzali pri uznaní viny obvinených v skutku v bode 10/ rozsudku aj z ďalších dôkazov, nielen výpovedí chráneného svedka

██████████ alebo záznamov z priestorového odposluchu (súdy mali preukázanú vinu aj výpoveďami iných svedkov, záznamami z odpočúvania telekomunikačnej prevádzky, kamerovými záznamami a vecnými dôkazmi). Súčasne pritom z uznesenia najvyššieho súdu z 25. októbra 2016, sp. zn. 2 To 15/2015 a contrario vyplýva použiteľnosť výpovede svedka ne/agenta ku skutočnostiam, ktoré nastali pred dňom oznámenia páchania trestného činu. To znamená, že by boli okrem záznamov telekomunikačnej prevádzky a výpovedí iných svedkov použiteľné aj výpovede chráneného svedka ██████████ uskutočnené po 23. marci 2011, avšak iba v časti skutočností, ktoré nastali pred týmto dátumom.

V dôsledku absencie skorších námietok potom neobstojí ani argumentácia obvineného ██████████ o teórii plodov z otráveného stromu pri výpovediach obvinených, ktorí boli konfrontovaní so zvukovými záznamami.

Pokiaľ ide o príkazy, pri nich taktiež platí, že námietka nebola uplatnená najneskôr v odvolacom konaní. Nad rámec však dovolací súd považuje za potrebné upozorniť (nakolko v praxi sa často vyskytujú námietky obdobného charakteru), že všetky boli vydané po začatí trestného stíhania, preto sa na ne vzťahoval výlučne Trestný poriadok. Ustanovenia zákona o odpočúvaní (ako zákon *lex specialis*) sú použiteľné iba v štádiu pred začatím trestného stíhania s tým, že sa nevzťahujú na informačno-technické prostriedky použité v trestnom konaní podľa Trestného poriadku (§ 1 ods. 2 zákona o odpočúvaní). To znamená, že príkazy vydané po začatí trestného stíhania musia spĺňať podmienky vyžadované Trestným poriadkom. “

18. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

19. Po oboznámení sa s obsahom sťažovateľom namietanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že tento konal v medziach svojej právomoci a v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, ktoré interpretoval a aplikoval v súlade s ich obsahom, a predovšetkým najvyšší súd vykonal ústavne súladný výklad prípustnosti dovolania podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku. Najvyšší súd detailne preskúmal obsah sťažovateľom prednesených podaní pred prvostupňovým súdom a podaných v rámci odvolacieho konania, pričom musel konštatovať absenciu námietok, ktoré sťažovateľ predniesol v dovolacom konaní. K prístupu najvyššieho súdu k výkladu prípustnosti dovolacej námietky neuplatnenej najneskôr v konaní o odvolaní v zmysle podmienok § 371 ods. 4 Trestného poriadku ústavný súd konštatuje nemožnosť iného postupu najvyššieho súdu. V okolnostiach veci platí, že skutočnosti zistené výpoveďou a ďalším pôsobením chráneného svedka ██████████ zásadným spôsobom prispeli (aj keď neboli jediným dôkazom) k vysloveniu viny sťažovateľa pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 3 písm. b) s poukazom na § 141 písm. a) v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Trestného zákona, teda pri najzávažnejšej právnej kvalifikácii, ktorá sťažovateľovi hrozila. V rámci svojej argumentácie sa však sťažovateľ nepokúsil osobitne ozrejmiť dôvody, ktoré viedli k tomu, že napriek zastúpeniu advokátom ako obhajcom nepredložil dotknutú

argumentáciu najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, kde ju mohol plne uplatniť a rozporovať tak zákonnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní, resp. zároveň splniť podmienku pre použitie argumentácie na dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku ustanovenú v odseku 4 prvej vety označeného ustanovenia. Nedostatok znalosti o možnej právnej argumentácii nie je v tomto kontexte absenciou vedomosti o predmetnej okolnosti (tu použitia svedka vo faktickom postavení agenta po jeho predchádzajúcom kontakte a inštruovaní políciou), ktorú § 371 ods. 4 Trestného poriadku akceptuje ako výnimku z nepoužiteľnosti dôvodu dovolania. Kritická okolnosť bola v reáliách prípadu sťažovateľovi a obhajobe dostupná (v zákonnej terminológii mu „bola známa“), avšak nebola namietaná v procesnej súvislosti nezákonnosti vykonaných dôkazov z konkrétneho (popísaného) dôvodu.

20. V konfrontácii s námietkami sťažovateľa o nutnosti odchyliť sa od výslovného znenia zákona (ktorou sťažovateľ reaguje na najvyšším súdom konštatované nesplnenie podmienky pre dovolací prieskum podľa § 371 ods. 4 prvej vety Trestného poriadku), pokiaľ to vyžaduje účel zákona alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov, ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľ výkladovo deformuje účel označeného ustanovenia. Je ním práve právna (procesná) nemožnosť (výslovný zákaz) skúmať určitú okolnosť v dovolacom konaní, pokiaľ nebola dovolateľom uplatnená najneskôr v konaní pred odvolacím súdom [naopak, pri ostatných dôvodoch dovolania okrem uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku umožnenie použiť ich aj bez námietky v predchádzajúcich fázach konania, čo je materializujúcim špecifikom dovolania v trestných veciach]. Ide o výraz zásady subsidiarity (obsahovo rovnorodý ako pri úprave konania o ústavnej sťažnosti podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pričom nerešpektovanie predmetného obmedzenia by znamenalo porušenie najvyšším súdom princípu konania štátneho orgánu len v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom zhmotneného v čl. 2 ods. 2 ústavy a diskrimináciu všetkých dovolateľov, vo vzťahu ku ktorým je také obmedzenie štandardne a obligatórne uplatňované. Využitie všetkých skorších podľa zákona dostupných právnych prostriedkov na ochranu základných práv a slobôd je rovnako nevyhnutnou podmienkou možnosti namietat porušenie týchto práv v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. V generalizujúcom vyjadrení uplatňovať práva a namietat ich porušenie je možné len právom ustanoveným postupom.

21. V naznačených súvislostiach a v kontexte čl. 2 ods. 2 a čl. 51 ods. 2 ústavy ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej uvádza, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

22. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. Nad tento rámec možno len dodať, že pokiaľ nebola dotknutá okolnosť pre dovolací prieskum dostupná (na čom najvyšší súd založil svoje rozhodnutie), neprispieva k presvedčivosti napadnutého uznesenia jej procesne nedovolené právne posudzovanie (teda pre dovolacie konanie nepoužiteľný názor o diskvalifikácii určitého okruhu dôkazov ako nezákonných). Také posúdenie najvyššieho súdu

nevyvoláva žiadne relevantné právne účinky a nebolo predmetom vecného prieskumu ústavného súdu.

II.3. K namietanému porušeniu princípu prezumpcie nevinu podľa čl. 50 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru:

24. Keďže ústavný súd nevyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť v predostretých súvislostiach ani k porušeniu právneho princípu prezumpcie nevinu podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru.

25. Pokiaľ sťažovateľ parciálne namieta porušenie prezumpcie nevinu tým, že konajúce súdy uverili svedkovi, a nie sťažovateľovi ako obvinenému, ide o otázku hodnotenia dôkazov, ktorú je možné uplatňovať v odvolacom konaní. V konaní o dovolaní je možné túto okolnosť uplatniť podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku pri námietkach proti odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu (resp. v súhrne skôr konajúcich súdov), čo zodpovedá možnosti porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Sťažovateľom uplatnená námietka v ústavnej sťažnosti tak nevykazuje atribút príčinnej súvislosti vo vzťahu k čl. 50 ods. 2 ústavy.

26. Ustanovenia čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy patria medzi základné interpretačné pravidlá tvorby a aplikácie právneho poriadku Slovenskej republiky vyjadrujúce princíp právneho štátu a princíp právnej istoty, ako aj viazanosť štátnych orgánov konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Uvedené základné, resp. všeobecné pravidlá a zásady nemajú charakter samostatne uplatňovaného práva. Ich porušenie možno namietat' len súčasne s ochranou konkrétnych základných práv a slobôd zaručených ústavou (resp. medzinárodnou zmluvou). Keďže v posudzovanej veci nebolo zistené porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto základných interpretačných, resp. aplikačných pravidiel.

27. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť aj v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

28. V dôsledku odmietnutia podanej ústavnej sťažnosti ostalo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uvedenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu